

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : B.03.0.CTE.0.00.09.00 / 010.06.02/ 12

27 / 07 /2007

Konu : Genç ve Yetişkin H¼k¼ml¼ ve
Tutukluların EĞitim ve İyileŐtirilme
İŞlemleri ve Diğer H¼k¼mler.

GENELGE
No : 46/1

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve G¼venlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince, ceza infaz kurumlarında genç ve yetişkin h¼k¼ml¼ ve tutuklulara uygulanacak eğitim ve iyileştirme çalışmalarına ilişkin usul ve esasları g¼stermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaŐtirmek ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla bu Genelge hazırlanmıŐtır.

BİRİNCİ B¼L¼M
Ceza İnfaz Kurumlarındaki Genç ve Yetişkin H¼k¼ml¼ ve Tutukluların
EĞitim ve İyileştirme Faaliyetlerine İlişkin Mevzuat

İLGİLİ MEVZUAT

(1) Anayasa'nın 42'nci maddesine g¼re "Kimse, eğitim ve ¼Đretim hakkından yoksun bırakılamaz. ¼Đrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve d¼zenlenir." Bu Anayasal hak hiç Ő¼phe yok ki kurum yaŐantısının gerektirdiği doğal sınırlamalar dışında tutuklu ve h¼k¼ml¼ler için de geçerlidir.

(2) 13.12.2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve G¼venlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 3,6,7,26,60,61,62,65,73,75,76,77,87,88 ve 89. maddelerinde h¼k¼ml¼ ve tutukluların eğitim ve iyileştirme faaliyetleri d¼zenlenmiŐtir.

(3) G¼zlem ve Sınıflandırma Merkezleri Y¼netmeliĐinde h¼k¼ml¼lere uygulanacak eğitim ve iyileştirme programları hakkında d¼zenlemeler yapılmıŐtır.

İKİNCİ B¼L¼M
EĞitim İlkeleri

EĞİTİM İLKELERİ

(1) H¼k¼ml¼ ve tutukluların maddi ve manevi kalkınmaları için eğitim ve ¼Đretim faaliyetlerinin gerekliliği ve yararı b¼t¼n d¼nyaca kabul edilmiŐtir. Bu faaliyetler, en etkili iyileştirme aracı olduğu kadar, kurum rejiminin gerektirdiği disiplin ve d¼zene en iyi uyan yaŐayıŐ sistemidir.

(2) EĞitime y¼nelik çalışmalardan beklenen; h¼k¼ml¼ ve tutukluların doğru davranıŐ, tutum ve aliŐkanlıkları benimseyerek, yeniden suç iŐlemlerini ¼nleyecek ahlaki değerler kazanmalarını sağlamak, kurum hayatını normal hayata yakınlaŐtırarak, bu kişilerin salıverilmelerinden sonra topluma uyumlarını kolaylaŐtirmek ve dış olaylara, tahriklere karŐı sabırlı, dayanıklı ve soğukkanlı h¼le getirmektir.

(3) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R (89) 12 sayılı “Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim” konulu tavsiye kararı ile ceza infaz kurumlarındaki eğitim hakkında üye devletlerce benimsenmesi önerilen aşağıdaki temel ilkelere uyulur;

a) Bütün hükümlü ve tutukluların, meslekî eğitim, yaratıcı ve kültürel faaliyetler, bedensel eğitim, spor, sosyal eğitim ve kütüphane tesislerini ihtiva edecek şekilde tasarlanmış bir eğitime sahip olması sağlanacaktır.

b) Hükümlü ve tutuklulara verilecek eğitimin, dış dünyada aynı yaş gruplarına sağlanan eğitimle aynı olması sağlanacak ve öğrenme fırsatlarının alanı olabildiğince geniş tutulacaktır.

c) Ceza infaz kurumlarında eğitim; kişinin sosyal, ekonomik ve kültürel şartlarını akılda tutarak onu bir bütün hâlinde geliştirmeyi hedefleyecektir.

ç) Ceza infaz kurumları sisteminin yönetimine katılanların ve ceza infaz kurumlarını yönetenlerin hepsi eğitimi mümkün olabildiğince daha fazla destekleyecek ve kolaylaştıracaktır.

d) Hükümlü ve tutukluların, eğitimin bütün yönlerine aktif olarak katılmasını teşvik etmek için her türlü çaba gösterilecektir.

e) Ceza infaz kurumları eğitimcilerinin, uygun yetişkin eğitim metotlarını benimsemelerinin sağlanması için geliştirme programları temin edilecektir.

f) Özel zorlukları olan hükümlü ve tutuklulara ve özellikle okuma yazma problemi olanlara özel itina gösterilecektir.

g) Meslekî eğitim, bireyin daha geniş olarak geliştirilmesine olduğu kadar, iş piyasasındaki ihtiyaçlar da dikkate alınarak düzenlenecektir.

h) Hükümlü ve tutuklular haftada en az bir kez, iyi düzenlenmiş bir kütüphaneye gidebilmelidir.

ı) Hükümlü ve tutukluların beden eğitimi çalışmaları yapmaları ve spor faaliyetlerine katılmaları teşvik edilmelidir.

i) Yaratıcı ve kültürel faaliyetlere önemli bir rol verilecektir. Çünkü, bu faaliyetler hükümlü ve tutukluların kendilerini ifade etmelerinde ve geliştirmelerinde özel bir potansiyele sahiptir.

j) Sosyal eğitim, topluma geri dönmesini kolaylaştırmak amacıyla, hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarındaki günlük yaşamını idare etmesini sağlayacak uygulanabilir unsurları içine almalıdır.

k) Mümkün olan her durumda hükümlülerin ceza infaz kurumları dışında eğitime katılmasına izin verilmelidir.

l) Eğitimin ceza infaz kurumları içerisinde verilmesi gereken hâllerde, kurum dışından da destek alınmalıdır.

m) Hükümlü ve tutukluların salıverilme sonrasında da eğitimlerine devam etmelerini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

n) Hükümlü ve tutukluların uygun eğitim almalarını sağlayacak malî kaynak, alet, donanım ve öğretim personeli hazır bulundurulmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim Çalışmaları, Sosyal-Kültürel ve Sportif Faaliyetler

A- Genel Esaslar

(1) Standartlar sistemi; ceza infaz kurumlarındaki eğitim ve iyileştirme çalışmalarının her kurum için nitelik ve sayısal olarak belirlenen esaslar çerçevesinde yapılmasını ve verimlilik esasına göre not verilerek takibini ifade eder. Eğitim-öğretim çalışmaları ile sosyal-

kültürel ve sportif faaliyetler Standartlar Sistemi çerçevesinde Genel Müdürlük tarafından hazırlanarak kurumlara gönderilen “eğitim haritası” kapsamında yürütülecektir. Bu hizmet, eğitim ve öğretim servisi personeli ile bu konuda eğitime katılan personel tarafından verilecektir.

(2) Kurumlarda bulunan dersanelerde öğretmen masası, öğrenci sıraları ile yazı tahtası bulundurulacak, yazı tahtasının üst kısmına Atatürk'ün portresi, onun üstüne ay yıldız sağa bakacak şekilde Türk Bayrağı, Atatürk'ün portresinin duruşuna göre sağına İstiklâl Marşı, soluna Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi asılacaktır.

(3) Eğitim-öğretim çalışmaları ile sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlerin hükümlü, tutuklu ve personele duyurulması: Eğitim ve öğretim servisi tarafından “eğitim haritası” doğrultusunda hazırlanan her döneme ilişkin plânlamalar, bir önceki dönemin son haftasına kadar bitirilecektir. Eğitim kurulunda değerlendirilen plânın uygulamaya konulması kararlaştırıldığında; eğitim-öğretim çalışmaları ile sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlere ilişkin programın bir sureti eğitim çizelgesi ekinde Genel Müdürlüğe, birer sureti de bilgi sahibi olunması, uygulama aşamasında aksaklıklar olmaması ve desteklenmesi için bir önceki dönemin son haftasında I. müdüre, II. müdürler ile güvenlik ve gözetim servisine gönderilecektir. Bir sureti de tüm infaz ve koruma memurları ile infaz ve koruma başmemurlarına duyurulması, personelin konuya duyarlı olması ve işleyişe katkıda bulunması amacıyla personel ilân panosuna asılacaktır. Tüm oda veya koğuşlara onaylanan programın birer sureti dağıtılarak hükümlü ve tutuklular plânlamalardan haberdar edilecektir.

(4) Eğitim-öğretim çalışmaları ile sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlere katılacak hükümlü tutukluların seçimi: Çalışmalara kimlerin katılabileceği, kime, nasıl, ne zaman ve hangi yolla başvurulabileceği, çalışmalar ve faaliyetlerde uyulması gereken kurallar idare ve gözlem kurulunca belirlenecek talimatname ve onaylanan program sureti ile birlikte tüm koğuş ve odalara asılacaktır. Talimatnamede belirlenmiş kurallar çerçevesinde hükümlü ve tutuklu başvuruları, yazılı olarak alınacaktır. Başvurular; II. müdür, öğretmen, güvenlik ve gözetim servisinde görev yapan bir infaz ve koruma başmemuru ile eğitim ve öğretim servisinde görevli personelden oluşturulan bir ekip tarafından değerlendirilip, katılımcılar belirlenecektir. Güvenlik ve gözetim servisi personeli, hasımlılık gibi güvenlikle ilgili konularda yardımcı olacak, gerekli olduğunda ilgili servislerden görüş alınacaktır. Belirlenen katılımcı listeleri idare ve gözlem kurulunun onayına sunulacaktır.

(5) Hükümlü ve tutukluların eğitim-öğretim çalışmaları ile sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlere çıkarılması: İdare ve gözlem kurulu tarafından onaylanan katılımcı listeleri, çalışma ve faaliyetlerin tarih ve yeri de belirtilerek, uygulanmak üzere kurum I. müdürü, II. müdürler ile güvenlik ve gözetim servisine gönderilecektir. Kurum I. müdürü onaylanan programın aksatılmadan yürütülmesinden, eğitimden sorumlu II. müdür ortaya çıkabilecek tüm aksaklıkların giderilmesinden ve hükümlü-tutukluların çalışma veya faaliyet yerinde, zamanında hazır edilmelerinden sorumlu olacaktır. Diğer II. müdürler ile güvenlik ve gözetim servisi personeli, çalışma ve faaliyetlerin aksatılmadan yürütülmesine yardımcı olacaklardır.

(6) Hükümlü ve tutukluların boş zamanlarını eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirmeleri sağlanarak, toplumca kabul edilebilir düşünce ve davranışları benimsemelerine, kendilerini topluma yararlı insanlar olarak yetiştirmelerine yardımcı olunacaktır.

(7) Hükümlülerin iyi hâllî olup olmadığına, diğer hususların yanı sıra uygulanan eğitim çalışmaları sonucunda elde edilen verilere göre karar verilecektir. Bu nedenle, gözlem ve sınıflandırma çalışmaları kapsamında, her altı ayda bir ortaya çıkan sonuç hükümlülerin gözlem ve sınıflandırma formuna işlenecektir.

(8) Tutuklular için de, uygulanan eğitim programlarından sonra elde edilen veriler, her altı ayda bir değerlendirilerek gözlem ve sınıflandırma formuna kaydedilecek ve ileride hükümlü konumuna geçmeleri durumunda iyi hâlliliğin tespitinde dikkate alınacaktır.

(9) Her türlü araştırma, anket, tez hazırlama ve benzeri çalışmalar Bakanlık iznine tâbidir. Ceza infaz kurumları aracılığıyla yapılacak başvurularda; araştırmanın amacı, hedeflenen sonucu, çalışmanın yapılacağı tarih aralığı, çalışmanın yapılacağı ceza infaz kurumları, kuruma gelecek kişilerin adı, soyadı ve unvanları belirtilerek ve kullanılacak materyalin örneği eklenerek Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Eğitim ve iyileştirme çalışmalarıyla ilgili ziyaretler ve basın kuruluşlarının haber, röportaj, çekim vb. talepleri için Cumhuriyet başsavcılığının görüşü ile birlikte, Bakanlıktan izin istenecektir.

(10) Ceza infaz kurumu idaresi tarafından hükümlü ve tutukluların dördüncü, beşinci ve altıncı bölümlerde açıklanan programlara katılmaları sağlanacaktır. Hükümlüler hakkında verilen iyi hâl kararlarında, diğer hususların yanı sıra bu programlara katılıp, başarılı olanların durumları lehlerine değerlendirilecektir.

B- Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim-Öğretim Çalışmaları, Sosyal-Kültürel ve Sportif Faaliyetlere İlişkin Esaslar

(1) Üçüncü Bölümde düzenlenen “Genel Esaslar” çerçevesinde; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlü ve tutuklular, bireysel veya 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif çalışmalardan yararlandırılacaktır.

(2) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlü ve tutuklulardan;

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış hükümlüler, öncelikle bireyselleştirilmiş eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif programlardan faydalandırılacaktır. Uygulanan programlar sonucunda gösterdiği gayret ve iyi hâle göre, idare ve gözlem kurulu kararıyla sadece kendileriyle aynı üniteye kalan hükümlülerle birlikte grup hâlinde eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlerden yararlandırılacaklardır.

(b) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları ile kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde bulunan diğer hükümlü ve tutuklular, eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlere, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde bir araya getirilerek yararlandırılacaklardır.

(3) Ceza infaz kurumu idaresi tarafından, “standartlar sistemi” çerçevesinde “eğitim haritası”nda belirlenen programlara hükümlü ve tutukluların katılmaları teşvik edilecektir. Kurumların bu çalışmaları; gerçekleştirilen eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlerin sayısına, niteliğine ve katılım sayısına göre Genel Müdürlük tarafından not verilerek takip edilecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Eğitim-Öğretim Çalışmaları

A- Yetişkin I. ve II. Kademe Eğitimi Başarı Kursları

(1) Ceza infaz kurumlarında okuma yazma bilmeyen veya yetişkin II. kademe eğitimi başarı belgesi bulunmayan 65 yaş altı, sağlık durumu elverişli genç ve yetişkin hükümlü ve tutuklular için yetişkin I.ve II. kademe eğitimi başarı kursları açılacaktır.

(2) Bu eğitim, kurumda okuma yazma bilmeyen ve II. kademe yetişkin eğitimi başarı belgesi veya ilkökul diploması bulunmayan hükümlü ve tutuklu kalmayana kadar kurum idaresinin desteğiyle, öğretmen tarafından sürdürülecektir. 21.2.2000 tarihli “Millî Eğitim Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı İşbirliğinde Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerindeki Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Çeşitli Eğitim Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair İşbirliği Protokolü” uyarınca yetişkin I. kademe eğitimi okuma yazma kursu, asgârî 10 kursiyer

olmasına bakılmaksızın -bir kursiyer bile olsa- açılacaktır. Yetişkin II. kademe eğitimi başarı kursu ise en az 5 kursiyer ile açılacaktır.

(3) Kurslar, kadrolu öğretmenler tarafından, kadrolu öğretmen bulunmaması veya ihtiyacı karşılamaması hâlinde il veya ilçe halk eğitim müdürlüklerinden temin edilen öğretmenlerle açılacaktır.

(4) Bu programlarda okutulacak kitaplar, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünden sağlanacaktır. Ders kitaplarının sağlanamaması hâlinde, durum Bakanlığa bildirilecektir.

B- Açık İlköğretim Okulu ve Açık Öğretim Lisesi

(1) Açık İlköğretim Okulu ve Açık Öğretim Lisesine aşağıdaki şartları taşıyan kişiler başvurabilecektir:

a) Açık İlköğretim Okuluna, yetişkin II. kademe eğitimi başarı kursunu tamamlayıp başarı belgesi alan, ilkokulu bitiren, ortaokul 1,2,3. veya ilköğretim okulu 6,7,8. sınıflardan ayrılan, ortaokulu dışarıdan bitirme sınavlarına kayıtlıyken terk eden genç ve yetişkinler başvurabilir. Bu nedenle, kuruma gelen tüm hükümlü ve tutukluların öğrenim durumları tespit edilerek, yukarıda belirtilen şartları taşıyanlara Açık İlköğretim Okuluna başvuru hakkında bilgi verilerek, okula devam etmeleri sağlanacaktır.

b) Açık Öğretim Lisesine, ortaokul veya ilköğretim mezunu ya da lise 1.2.3. sınıflardan ayrılan genç ve yetişkin hükümlü ve tutuklular başvurabilir. Yukarıda belirtilen şartları taşıyanlara Açık Öğretim Lisesine başvuru hakkında bilgi verilerek, okula devam etmeleri özendirilecektir.

(2) Açık İlköğretim Okulunda her türlü hizmet ücretsiz verilir. Açık Öğretim Lisesinde ise diploma gideri dışında ücret alınmayacaktır.

(3) Başvuru için okul müdürlüklerine, öğrenim durumunu gösterir belgenin aslı veya daha sonra aslı gönderilmek üzere kurum onaylı fotokopisi, nüfus cüzdanı örneği veya tasdikli fotokopisi ile yeni çekilmiş bir adet vesikalık fotoğraf gönderilecektir.

4) Öğrencilerin kayıt işlemleri yakınlarından biri tarafından yapılabilir. Kayıt işlemi öğrencinin bulunduğu kurumun bağlı olduğu il/ilçede gerçekleştirilecektir. İşlemlerin öğrencinin yakınları tarafından yapılamaması hâlinde kayıt, kurum idaresince görevlendirilecek bir personel tarafından il/ilçe halk eğitim müdürlükleri aracılığıyla yapılacaktır.

(5) Öğrencilerin kitapları okul müdürlükleri tarafından adreslerine postalanmaktadır. Kayıt ve başvurular il/ilçe halk eğitim müdürlükleri aracılığıyla internet üzerinden yapılacaktır. Personel, kayıt ve başvurularda kodlamaya dikkat edecektir.

(6) Sınav yapılacak merkezlerin belirlenmesi ve sınav evrakının gönderilmesi için yeni kayıt olan ve okula devam eden öğrenciler, dönem sınavlarından önce kurum içinde yapılacak tarama ile tespit edilecektir.

(7) Sınav merkezi olmayan kurumlardan sınava katılacak öğrencilere ilişkin bilgileri içeren Yetişkin ve Genç Açık İlköğretim Okulu Tutuklu/Hükümlü Durum Bildirme Formu (Ek 1-A ve Ek 1-B sayılı Form), Yetişkin ve Genç Açık Öğretim Lisesi Tutuklu/Hükümlü Durum Bildirme Formu (Ek 2-A ve Ek 2-B sayılı Form) ile sınav merkezi olan kurumlardan sınava katılacak öğrencilerin sayısını gösterir liste düzenlenerek sınavların yapılacağı tarihten **YİRMİ GÜN ÖNCE** Genel Müdürlükte olacak şekilde gönderilecektir. Öğrencilerin sınava katılmalarının sağlanması için Genel Müdürlük tarafından izin verilecektir. Ayrıca sınavlara gününbirlik olarak katılmak isteyen öğrencilerin bildirimlerinde “Gününbirlik” ibaresi mutlaka belirtilecektir.

(8) Sınav merkezi olan kurumlardan sınava katılacak öğrencilerin, isimleri belirtilmeksizin sadece sayıları Genel Müdürlüğe bildirilecektir. Bu öğrencilerin sınava

katılımları için Genel Müdürlükten sınava katılım için izin yazısı gönderilmeyecek, kurum idaresi tarafından sınava katılmaları doğrudan sağlanacaktır.

(9) Kuruma yeni gelen hükümlü veya tutuklu olduğu takdirde; bulunduğu kurumda sınava katılacak öğrencilerin sayısını gösterir liste ile sınava katılmak için başka bir kuruma sevki gereken öğrencilere ilişkin bilgileri içeren form düzenlenerek, sınavdan önceki haftanın ilk iş günü saat 12:00'a kadar bildirim yapılabilecek, bu tarihten sonra gelen öğrenciler yedek kutulardan sınava alınacaktır. Yedek kutulardan sınava alınan öğrencilerin cevap kağıtlarına yazdıkları öğrenci numaralarının ve kodlamalarının doğruluğu, sınav sorumlusu kurum personeli tarafından mutlaka kontrol edilecektir.

(10) Sınavlar, sınav merkezleri olarak belirlenmiş ceza infaz kurumlarına gönderilecek olan sınav komisyonları tarafından yapılacaktır.

(11) Sınav merkezi olan kurumlar, sınavların ve kayıt işlemlerinin düzenli yürütülmesi amacıyla il millî eğitim müdürlükleri ve il/ilçe halk eğitim müdürlükleri ile iş birliği yapacaktır.

C- Açık Öğretim Fakültesi (AÖF)

(1) Açık Öğretim Fakültesi sınavları, Açık Öğretim Fakültesi Dekanlığı ile iş birliği yapılarak ceza infaz kurumlarına gönderilen sınav komisyonları tarafından gerçekleştirilecektir.

(2) Kayıt işlemi öğrencinin bulunduğu kurumun bağlı olduğu il merkezinde yapılacaktır.

(3) Açık Öğretim Fakültesini kazanan hükümlü ve tutuklu öğrencilerin kayıt işlemleri yakınlarından biri tarafından yapılabilir. İşlemlerin öğrencinin yakınları tarafından yapılamaması hâlinde, öğrencinin bulunduğu kurum tarafından sınav merkezi olan kuruma bilgi verilerek, gerekli belgeleri gönderecek ve kayıt işlemi il merkezlerindeki sınav merkezi olan ceza infaz kurumlarından yapılacak müracaatlarla birlikte, sınav merkezi olan kurum idaresince görevlendirilecek bir personel tarafından gerçekleştirilecektir.

(4) Kuruma AÖF öğrencisi olan yeni bir yetişkin ve genç hükümlü ve tutuklu geldiğinde, hangi ceza infaz kurumundan geldiği de bildirilip, Yetişkin ve Genç Açık Öğretim Fakültesi Tutuklu/Hükümlü Sınav Başvuru Formu (Ek 3-A ve Ek 3-B sayılı Form) düzenlenerek Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

(5) Açık Öğretim Fakültesi Dekanlığı ile varılan mutabakat gereğince, Genel Müdürlük tarafından süresinde bildirilmeyen hükümlü ve tutuklu öğrenciler kurumlarda sınavlara alınmamaktadır. Bu sebeple AÖF'ye yeni kayıt olan hükümlü ve tutuklu öğrenciler ile her yıl ara, yıl sonu ve bütünleme sınavları öncesinde kurum içinde yapılacak taramalarla tespit edilen AÖF öğrencisi yetişkin ve genç hükümlü ve tutuklulara ilişkin bilgileri içeren (Ek 3-A ve Ek 3-B sayılı Form) her bir öğrenci için ayrı ayrı düzenlenerek, en geç sınavların yapılacağı tarihten **BİR AY ÖNCE**, Genel Müdürlüğün Eğitim Birimine faksla gönderilecektir. Kuruma yeni gelen hükümlü ve tutuklu olduğu takdirde sınavdan 21 gün öncesine kadar faks ve telefonla bildirim yapılabilir. **AÖF Dekanlığı sınav 21 günden az süre kaldığında yapılan sınav bildirimlerini kesinlikle kabul etmemektedir. Bu süre geçtikten sonra hükümlü veya tutukluların sınava katılması mümkün olmayacaktır.**

(6) Sınav merkezi olan kurumun müdürü, AÖF ile ilgili her hususta, il sınav yöneticisi ile iş birliği yapacaktır.

D- Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi ve Açık Öğretim Fakültesine İlişkin Ortak Hükümler

(1) Hükümlü ve tutuklu öğrenciler; yol ve diğer şartlar göz önünde bulundurularak, kapalı kurumlardan dış güvenlik görevlisi muhafazasında, açık kurumlardan sivil giyimli iç güvenlik görevlisi nezaretinde, sınavdan en az iki saat önce, sınava katılacakları ceza infaz kurumunda bulunacak şekilde sevk edilecek, sınavdan sonra bekletilmeden kurumlarına iade edilecektir. Açık ceza infaz kurumundan gelen hükümlüler sınav saatine kadar mümkün olduğunca diğer hükümlü ve tutuklulardan ayrı yerlerde barındırılacaktır.

(2) Kayıt ve sınav harçlarını, yol masraflarını ödeyemeyecek durumdaki hükümlü ve tutukluların, bu tür masraflarının karşılanması için, il veya ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfından, gönüllü kurum ve kuruluşlardan yardım istenecektir. Gerekirse yol masrafları eğitim kurulu kararıyla emanet para faizi hesabından veya kurum olanaklarıyla karşılanacak, hükümlü ve tutuklu öğrenciler maddî nedenlerle mağdur edilmeyecektir.

(3) Sınavların yapıldığı ceza infaz kurumlarında, kurum idaresince, gerek sınav yapmak için kuruma gelen sınav komisyonuna, gerekse sınava katılan öğrencilere, gerekli her türlü yardım ve kolaylık gösterilecek, sınavların huzur içinde yapılması sağlanacaktır. Sınavların belirli merkezlerde yapıldığı göz önüne alınarak, kurumun fizikî şartları el verdiğince, bu sınavlar için gelen öğrencilerin kalabilecekleri ve sınavlara rahatça hazırlanabilecekleri bir koğuş veya oda ile sınavın yapılabileceği bir dersane düzenlenecektir.

(4) Öğrencilerin salıverilmeleri hâlinde ikamet edeceklerini belirttikleri adresleri, ilgili okullara kurum idaresi tarafından bildirilecektir. Ayrıca öğrenciler, salıverildikten sonra adres ve sınav yeri değişikliklerini okul müdürlüklerine bildirmeleri hususunda uyarılacaktır.

(5) Sevk ve nakil tarihinin sınav tarihine yakın olması durumunda, toplu sevk, açığa ayrılma ve kendi istekleriyle nakil hâllerinde, öğrencinin mağdur olmaması için, sevk ve nakil işlemi sınavlardan sonra yapılacaktır. AİO, AÖL sınavları ile ÖSYM ve MEB tarafından yapılan diğer sınavlara 1 hafta, AÖF sınavlarına 21 gün, iş ve meslek kursları ile Yetişkin I. ve II. Kademe Eğitimi Başarı kursu sonu sınavlarına 1 ay kala sevk ve nakil yapılmayacaktır. Disiplin, duruşma, hastalık, güvenlik ve zorunlu nedenlerle nakil yapmak gerekiyorsa, öğrencinin sevki yapılacak ve aynı gün Genel Müdürlüğe bilgi verilecektir.

(6) Sınava katılmayan öğrencilerden sınava katılmama nedenlerini belirten bir dilekçe alınacak veya tutanak tutulacaktır. Sınavdan sonra, sınava gireceği bildirilmesine rağmen sınava giremeyen öğrencilerin sınava katılmama nedenleri konusunda Genel Müdürlüğe bilgi verilecektir. Sınav tarihinden önce salıverilen öğrenci, sınav giriş belgesinde yazılı sınav merkezinde sınava girebilecektir.

(7) AÖF sınav sonuç belgesinin ve Açık İlköğretim Okulu ile Açık Öğretim Lisesi sınav giriş ve sınav sonuç belgelerinin zamanında kuruma ulaşmaması hâlinde, internette yararlanılarak bu belgeler temin edilecek, öğrencilerin mağdur olmamaları için gerekli her türlü önlem alınacaktır.

(8) Kayıt işlemleri her öğretim yılı başında AÖF ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan iş takvimi veya yönerge esaslarına göre yürütülecektir. Kuruma ulaşmaması hâlinde, kurum idaresi ve öğretmeni tarafından iş takvimi veya yönerge zamanında temin edilecektir.

(9) Bir hükümlü veya tutuklunun öğrenci olduğu hâde, kurum idaresi tarafından zamanında Genel Müdürlüğe bildirilmemesi veya hükümlü ve tutuklulara sınavlar hakkında bilgi verilmemesi gibi durumlarda sorumlular hakkında adli ve idarî işlem yapılacaktır.

(10) Sınavlar için kurumlara sınav komisyonu gönderilmesi, sadece hükümlü veya tutuklu olan öğrenciler için geçerli bir uygulamadır. Hükümlü veya tutuklu olmadığı hâde, kurumda yapılan sınavlara katıldığı belirlenen ceza infaz kurumu personelinin sınavları iptal edilerek haklarında soruşturma açılacaktır. Kurum personelinin, kurumda yapılan sınavlara girmesine engel olmayan sorumlular hakkında da adli ve idarî işlem yapılacaktır.

E- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ve Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Yapılan Sınavlar

(1) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen ÖSS, YDS, KPSS ve benzeri sınavlar, sınav merkezi olan ceza infaz kurumlarında yapılacaktır.

(2) Hükümlü ve tutukluların sınav başvuruları yakınları tarafından yapılabilir, yapılamaması hâlinde, başvuru ceza infaz kurumlarının bulunduğu mahalde yapılabilirse kurum tarafından görevlendirilen bir personel tarafından gerçekleştirilir. Sadece il merkezlerinde başvuru yapılıyorsa, öğrencinin bulunduğu kurum tarafından sınav merkezi olan kuruma bilgi verilerek, gerekli belgeleri gönderecek ve başvuru işlemi il merkezlerindeki sınav merkezi olan ceza infaz kurumlarından yapılacak müracaatlarla birlikte, sınav merkezi olan kurum idaresince görevlendirilecek bir personel tarafından gerçekleştirilecektir.

(3) Sınavların başvuru tarihi kurum öğretmeni, yokluğunda ise eğitimden sorumlu personel tarafından takip edilecektir.

(4) Sınavlar, belirlenen sınav merkezlerindeki ceza infaz kurumlarına gelen sınav komisyonları tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle, sınavlara katılacaklara ilişkin T.C. kimlik numarası, adı soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihine ilişkin bilgileri içeren liste sınavdan en az 20 gün önce Genel Müdürlükte olacak şekilde gönderilecektir. Kuruma yeni gelen hükümlü ve tutuklu olduğu takdirde sınavdan önceki son iş gününe kadar bildirim yapılabilecektir.

(5) “Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi ve Açık Öğretim Fakültesine İlişkin Ortak Hükümler” başlığı altındaki 2, 5 ve 6’ncı maddeler bu sınavlar için de geçerli olacaktır.

F- Yüksek Öğretim Çalışmaları

(1) Herhangi bir yüksek öğretim kurumuna devam ederken tutuklanan veya hüküm giyen öğrencilerin ya da ceza infaz kurumundayken üniversite sınavını kazanan hükümlü ve tutukluların kapalı ceza infaz kurumlarından, okullarının kabul etmesi durumunda, dış güvenlik görevlisi muhafazasında, açık ceza infaz kurumlarından iç güvenlik görevlisi nezaretinde ara, yıl sonu, bütünlüme ve mazeret sınavlarına katılmaları sağlanacaktır. Talebi olması hâlinde okullarının kabul etmesi koşuluyla kayıt dondurma işlemi yapılması için girişimlerde de bulunulacaktır.

(2) Öğrencinin sınava gireceği yere sevk edilmesi için gerekli süre de dikkate alınarak, sınavdan en az on gün önce akademik takvim, öğrenci belgesi ve öğrencinin dilekçesi bir üst yazıyla Genel Müdürlüğün Eğitim Birimine fakslanacaktır.

(3) “Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi ve Açık Öğretim Fakültesine İlişkin Ortak Hükümler” başlığı altındaki 2, 5 ve 6’ncı maddeler bu sınavlar için de geçerli olacaktır.

(4) Açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler, kurumla aynı Büyükşehir belediyesi veya belediye sınırları içinde olan herhangi bir yüksek öğretim kurumunda okuma hakkını kazandıklarında, okullarının kabul etmesi hâlinde, talepleri doğrultusunda, okullarına devam etmeleri ve örgün eğitimden yararlanmaları sağlanacaktır. Açık ceza infaz kurumu hükümlülerinin okullarına devam etmeleri sağlanırken aşağıdaki kurallara uyulacaktır:

a. Okullarından alınan akademik takvim, ders ve sınav programına göre okula gitmeleri sağlanacak, bunun dışındaki süreleri öğrenci kurumda geçirecektir. Bu nedenle her hafta öğrencilerin okullarından devam veya devamsızlık durumunu gösteren belge alınarak kontrol edilecektir.

b. Okula gidiş ve gelişlerinin sorumluluğu ile her türlü masrafları öğrencilere ait olup, belirlenmiş saatlerde çıkışları ve girişleri takip edilecektir.

c. Öğrencinin rapor ve izin dışında devamsızlık yapmasına müsaade edilmeyecektir.

d.Öğrencinin, yaz tatili ile ara tatillerde, gerekli görülmesi hâlinde işyurdu çalışmalarına katılmaları sağlanacaktır.

(5)Uzaktan eğitime katılacak öğrenciler, personel nezaretinde internetten yararlandırılacaklardır.

G- Hazırlık Kursları

(1) Hükümlü veya tutuklu öğrencileri AİÖ, AÖL, ÖSS, AÖF gibi sınavlara hazırlamak, başarı oranlarını artırmak ve bu tür sınavlarda gerekli olan bilgiyi ve motivasyonu sağlamak için hazırlık kursları açılacak, halk eğitim müdürlüğü ile iş birliği yapılarak temin edilen öğretmenler ile gerekli yeterliliğe sahip kurum personeli ek ders ücreti karşılığı çalıştırılacaktır.

H- Din Hizmetleri ve Ahlâkî Gelişim

(1) Hükümlü ve tutuklular, ceza infaz kurumunda, mensup bulunduğu dinin ibadetlerini, düzeni bozmayacak ve çalışmayı engellemeyecek biçimde serbestçe yerine getirebilir ve ibadette kullanılan eşyayı, dinî yaşamı bakımından zorunlu olan kitap ve eserleri temin ve bulunduğu yerlerde muhafaza edebilir.

(2) Din ve ahlâk bilgisi dersi, 30.3.2001 tarihinde imzalanan “Adalet Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı Arasında Tutuklu ve Hükümlülerin Dinî ve Ahlâkî Gelişmelerini Sağlamaya Yönelik İşbirliği Protokol”ü ve 26.9.2002 tarihli “Adalet Bakanlığına Bağlı Ceza ve Tutukevlerindeki Tutuklu ve Hükümlülere Verilecek Din ve Ahlâk Bilgisi Müfredatı” da dikkate alınarak işlenecektir.

(3) Yabancı hükümlü ve tutukluların mensup bulunduğu dinin görevlilerince ziyaret edilmesi ve onlarla iletişim kurulması için ‘Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in 29’uncu maddesi uyarınca işlem yapılacaktır.

I- Kütüphane Faaliyetleri

(1) Kütüphane faaliyetleri, Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesine göre yürütülecektir.

İ- Eğitimde Teknolojik İmkânlardan Yararlanılması

(1) Eğitimde teknolojik imkânların kullanılması amacıyla kurumun uygun bir bölümü televizyon, projeksiyon cihazı, VCD ve öğrenci sırası gibi eğitim araçlarıyla donatılıp, hazırlanacak programlarla, hükümlü ve tutukluların belirli saatlerde bu sınıflardan yararlanmaları sağlanacaktır. Söz konusu sınıflarda kullanılmak üzere, gerekli olan araçların öncelikle yerel olanaklarla karşılanmasına çalışılacaktır. Bu amaçla Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi, Açık Öğretim Fakültesi ve üniversiteye giriş sınavlarına hazırlanmaya yönelik dersler için, il millî eğitim müdürlükleri ve il veya ilçe halk eğitim müdürlükleri, Açık Öğretim Fakültesi İrtibat Büroları ve özel dersanelerle iş birliği yapılacaktır. Hükümlü ve tutuklular tarafından sağlanan ve kurum idarelerince denetimleri yapılan bilgisayar, kasetçalar, cd çalar, kaset, cd gibi eğitim amaçlı kullanılacak ders araçlarının oda veya koğuşlara götürülmesine izin verilmeyecek, bu sınıflarda eğitim ve öğretim servisi tarafından hazırlanacak programlar çerçevesinde kullanılmasına müsaade edilecektir. Merkezî yayın sisteminden de aynı amaç doğrultusunda yararlanılacaktır.

(2) Eğitim ve öğretim servisi ile psiko-sosyal yardım servisi personelinin kurumda bulunan elektronik ortamdaki yararlanması sağlanacak, ilgili mevzuat ve bu Genelge uyarınca

yapmış oldukları çalışmalar ile düzenlemiş oldukları çizelgeler, elektronik ortamda saklanacaktır. Eğitim ve öğretim servisi ile psiko-sosyal yardım servisinde internet bağlantısı olan en az bir bilgisayar olacaktır.

J- Diploma, Sertifika vb. Törenlerin Yapılması

(1) Her düzeydeki eğitim çalışmaları ile kursların desteklenerek hükümlü ve tutukluların motive edilmesi amacıyla; diplomalar ile kurslara ilişkin belge ve sertifikalar, düzenlenecek törenler ile verilecektir.

(2) Törenlere; hâkim, Cumhuriyet savcıları, mülkî amir, kurum amirleri ve ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları başkan ve üyeleri ile dereceye giren hükümlü ve tutuklu yakınlarının katılımının sağlanması konusunda gerekli organizasyonlar kurum idaresince yapılacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İş ve Meslek Eğitimi

A-İş ve Meslek Eğitimi

(1) İş ve meslek eğitimi, hükümlü ve tutukluların verimli, üretken bireyler olarak toplum yaşamına uyumlarını sağlamak, salıverilmelerinden sonra gelir getirecek bir meslek edinmelerine yardımcı olmak amacıyla uygulanacaktır.

(2) Kurumlarda her eğitim döneminde “eğitim haritası”nda belirlenmiş oran ve nitelikte iş ve meslek eğitimi kursu açılacak ve hükümlü ile tutukluların söz konusu kurslara katılmaları sağlanacaktır.

(3) Hükümlü ve tutukluların yeteneklerine uygun meslek kurslarının seçimi eğitim kurulunun kararıyla yapılacaktır.

(4) Kursların halk eğitim müdürlükleri, üniversiteler, belediyeler, ticaret ve sanayi odaları, meslek federasyonları, sivil toplum kuruluşları gibi kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yapılarak açılması sağlanacaktır.

(5) Kurs öğretmeni temin edilirken; halk eğitim müdürlüklerinin yanı sıra kurum personelinden, serbest meslek erbabından, resmî veya özel kuruluşların personelinden gerekli yeterliliğe sahip olanların halk eğitim müdürlüğü iş birliği ile “usta öğretici” olarak görevlendirilmeleri sağlanacaktır.

(6) 21.02.2000 tarihinde yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı İle Adalet Bakanlığı İşbirliğinde Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerindeki Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Çeşitli Eğitim Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair İş Birliği Protokolü ile Maliye Bakanlığı Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğünün 21.11.2003 tarih ve 27733 sayılı, Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğünün 11.8.2003 tarih ve 3787 sayılı yazılarında belirtildiği üzere usta öğreticilerin sigorta primleri halk eğitim müdürlükleri tarafından ödenecektir.

(7) 7 Ekim 1996 gün ve 2463 sayılı MEB Tebliğler Dergisinde yayımlanan Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğünün 3.9.1996 gün ve 4331 sayılı Genelgesinin 17. maddesi uyarınca; halk eğitim müdürlüklerinden “kadrolu” ve “ücretli” öğreticilerin yanı sıra, öğreticilik yapma şartlarını haiz gönüllü öğreticilerden ücretsiz yararlanılacaktır.

(8) Kurumlara çeşitli dış kaynaklarla kazandırılan meslekî eğitim atölyeleri Genel Müdürlük Yetişkin Eğitim-Öğretim Şube Müdürlüğünden izin alınmadan amaçları dışında kullanılmayacaktır.

(9) Sosyal Riski Azaltma Projesi, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, yerel imkânlar kullanılarak oluşturulan meslekî eğitim atölyeleri, iş ve meslek kursları, sosyal ve

kültürel kurslar, hobi çalışmalarında üretilen ürünlerin satışından elde edilen gelir İşyurtları Yüksek Kurulunun 28.02.2007 gün ve 12 sayılı kararı doğrultusunda hükümlü ve tutuklu eğitiminde kullanılmak üzere işyurdu hesabına bağış olarak aktarılacaktır. İşyurdu hesabına aktarılan toplam gelir, Aralık ve Mayıs aylarında Eğitim Ödeneği Çizelgesi (Ek 6 Sayılı Çizelge) doldurularak Genel Müdürlük Yetişkin Eğitim-Öğretim Şube Müdürlüğüne bildirilecektir.

ALTINCI BÖLÜM

Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

A- Sosyal ve Kültürel Faaliyetleri Düzenlemekle Görevli Personel

(1) Eğitim kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde, sosyal ve kültürel faaliyetler, kurum öğretmeni ve sosyal hizmet uzmanı tarafından birlikte yürütülecektir. Öğretmen veya sosyal hizmet uzmanının bulunmaması hâlinde psikolog, eğitimden sorumlu II.müdür veya idare memuru, bunların da olmaması durumunda bu faaliyetler, infaz ve koruma başmemuru veya infaz ve koruma memuru tarafından yapılacaktır.

B- Konferans ve Seminerler

(1) Hükümlülerin ve tutukluların, kişisel, sosyal, kültürel, meslekî, ahlâkî ve sağlık yönünden gelişmelerini sağlayacak, insan haklarına saygıyı, yurt ve ulus sevgisini geliştirecek, aile bağlarını güçlendirecek nitelikte konferans veya seminerler düzenlenecektir. Konuşmacılar, dışarıdan temin edilecektir.

(2) Eğitim kurulunun görüşü alınmak suretiyle mümkün olduğunca çok sayıda hükümlü ve tutuklunun katılabilmesi için gerektiğinde konferanslar gruplar hâlinde tekrar edilerek düzenlenecektir. Kurumun fizikî yapısı, kapasitesi ve güvenliği gibi kıstaslar değerlendirilerek kurumun en üst amirince katılımcıların ve oluşturulacak grupların sayısı belirlenecektir.

(3) Konferans metinlerinin birer nüshası, konuşmacının konferans metnini vermemesi hâlinde ise eğitim kurulu üyelerinden birinin konferansa ait genel bilgilere ve içeriğine ilişkin düzenlediği rapor klasörde muhafaza edilecektir. Bu klasör, adalet müfettişlerinin ve Genel Müdürlük kontrolörlerinin denetimine hazır hâlde bulundurulacaktır. Önceden hazırlanıp, hükümlü ve tutuklulara verilmiş konferans metinleri, eğitim kurulunun kararıyla yetkin bir personel tarafından tekrarlanabilecektir.

C- Spor Çalışmaları

(1) 11.12.2001 tarihinde imzalanan “Gençlik ve Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinde Spor ve Diğer Serbest Zaman Etkinliklerine Yönelik İşbirliği Protokol”ü gereğince, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleriyle iş birliği yapılarak kurumlara antrenör, hakem, uzman, spor malzemesi, spor programları temin edilecektir. Bu şekilde çözüm üretilmediği takdirde, il veya ilçe millî eğitim müdürlükleriyle temasa geçilerek ek ders ücreti karşılığında beden eğitimi öğretmeni veya kurum personelinin görevlendirilmesi sağlanacaktır. Bunun da mümkün olmaması hâlinde emekli beden eğitimi öğretmeni, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren okullardan mezun olmuş öğretmen adayları veya bu niteliklere sahip kişiler aracılığıyla hükümlü ve tutuklulara spor yaptırılacak ve kurum içi turnuvalar düzenlenecektir. Kurumların ihtiyaç duyduğu malzemelerin listesi, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü aracılığıyla temin edilebilmesi için her yıl Kasım ayı sonuna kadar Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

(2) Müdürlük teşkilâtı olan ceza infaz kurumlarında, sportif faaliyetler, ilgili federasyonlar başta olmak üzere, sivil toplum örgütleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının iş birliğiyle geliştirilecektir.

D- Diğer Sosyal ve Kültürel Çalışmalar

(1) Tiyatro, konser, sinema gösterimi, resim, karikatür, halk oyunları, müzik, el sanatları, sergi, bilgi yarışmaları, münazara, satranç-dama vb. çalışmalar yapılacak ve önemli gün ve haftaların kutlanması sağlanacaktır.

E- Sosyal ve Kültürel Çalışmalara İlişkin Ortak Hükümler

(1) Sosyal ve kültürel çalışmalar, eğitim kurulunun kararıyla, Bakanlıktan veya Cumhuriyet başsavcılığında ayrıca izin alınmadan yapılacaktır.

(2) Açık ceza infaz kurumu hükümlülerinin sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlere katılmak için kurum dışına çıkarılabilmeleri, etkinlik belediye ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde ise idare ve gözlem kurulunun bu konuda karar vermesi, belediye ve büyükşehir belediyesi sınırları dışında ise Cumhuriyet başsavcılığının uygun görüşü ile Bakanlıktan izin alınması suretiyle gerçekleştirilecektir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Çizelgeler

A- Hükümlü ve Tutuklu Eğitim Takip Çizelgesi

(1) Yetişkin ve Genç Hükümlü ve Tutuklu Eğitim Takip Çizelgesi (Ek 1-A ve Ek 1-B sayılı çizelge), kuruma gelen her hükümlü ve tutukluya bir öğrenci numarası verilerek eğitim servisinde muhafaza edilecek, hükümlü ve tutukluların eğitim-öğretim, sosyal- kültürel ve sportif faaliyetlere katılımları günü gününe çizelgeye işlenecektir. Kişisel gelişmeleri 6 aylık periyotlarda takip edilecek, çizelgeye kaydedilecek ve imzalanacaktır. Söz konusu çizelgeler hükümlü ve tutukluların nakillerinde infaz dosyasına takılarak gidecekleri ceza infaz kurumuna gönderilecek veya salıverildiklerinde infaz dosyasıyla birlikte kaldırılacaktır. Müdürü bulunan kurumlarda çizelgenin sorumluluğu kurum öğretmeni ve eğitimden sorumlu II. müdüre, müdürü bulunmayan kurumlarda eğitimden sorumlu memura ve kurumun en üst amirine verilecek, denetimlerde çizelgeler de dikkate alınacaktır.

B- Eğitim Çizelgesi

(1) Yetişkin ve Genç Hükümlü ve Tutuklu Eğitim Çizelgeleri (Ek 2-A ve Ek 2-B sayılı çizelge), eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinin değerlendirilmesi, takip edilmesi ve yönlendirmelerin yapılabilmesi için müdürü bulunan ceza infaz kurumlarında (Ocak-Şubat-Mart), (Nisan-Mayıs-Haziran), (Temmuz-Ağustos-Eylül), (Ekim-Kasım-Aralık); müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında ise (Ocak-Şubat-Mart-Nisan-Mayıs-Haziran), (Temmuz-Ağustos-Eylül-Ekim-Kasım-Aralık) olmak üzere belirlenmiş dönemlerin bitimini müteakip Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Çizelge, kurum öğretmeni ve eğitimden sorumlu II. müdür tarafından imzalanacak, kurum müdürü de çizelgedeki bilgilerin doğruluğunu onaylayacaktır. Müdürü bulunmayan kurumlarda eğitimden sorumlu memur tarafından imzalanacak ve kurumun en üst amiri tarafından da bilgilerin doğruluğu onaylanacaktır.

C- Eğitim Çalışmalarına İlişkin Değerlendirme Çizelgesi

(1) Yetişkin ve Genç Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Eğitim Çalışmalarına İlişkin Değerlendirme Çizelgeleri (Ek 3-A ve Ek 3-B sayılı çizelge), kurumda yürütülen eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi için her yıl Ocak ayının 15'ine kadar Genel Müdürlüğün Yetişkin Eğitim-Öğretim Şube Müdürlüğüne gönderilecektir. Değerlendirme çizelgesi, kurum öğretmeni ve eğitimden sorumlu II. müdür tarafından imzalanacak ve kurumun en üst amiri tarafından da bilgilerin doğruluğu onaylanacaktır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Psiko-Sosyal Yardım Servisi Çalışmaları ve İlgili Çizelgeler

A- Psiko-sosyal Yardım Servisi Çalışma Esasları

(1)Psiko-sosyal yardım servisi çalışmaları “Standartlar Sistemi” çerçevesinde oluşturulup, kurumlara gönderilen “İyileştirme Haritası” kapsamında yürütülecektir. Psikolog ve sosyal çalışmacının görev yaptığı psiko-sosyal yardım servisinde, psiko-sosyal yardım programları eğitimini alan personel de çalışacaktır.

(2) Personel ile hükümlü ve tutukluların ruh ve beden sağlığına ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştıran, uygulayan ve psikolojik destek ve müdahalede bulunan psiko-sosyal yardım servisi için bağımsız bir “grup çalışma odası” oluşturulacaktır.

(3) Kuruma yeni gelen hükümlü ve tutukluya psiko – sosyal yardım servisi tarafından sunulan hizmetler anlatılacaktır. Dilekçe ile psiko-sosyal yardım servisine başvuruda bulunan, psiko-sosyal yardım servisinin gerekli gördüğü veya kurum idaresi ve kurum personelinin yönlendirdiği hükümlü ve tutukluların tamamı ile bireysel görüşmelerin yapılması sağlanacaktır. Grup çalışmalarına katılacak hükümlü ve tutuklular, psiko-sosyal yardım servisinin teklifi üzerine idare ve gözlem kurulunun onayı ile belirlenecektir.

(4) Hükümlü ve tutukluların psiko – sosyal yardım servisi çalışmalarından yararlandırılması: Bireysel görüşme yapılacak hükümlü ve tutukluların listesi güvenlik ve gözetim servisi aracılığı ile gelen dilekçelere göre plânlanarak aynı gün içinde eğitimden sorumlu II. müdür ile güvenlik ve gözetim servisine bildirilecektir. Grup çalışmalarına katılacak hükümlü ve tutukluların listesi ise bir hafta öncesinden, çalışmanın tarih ve yeri belirtilerek kurum I. müdürü ile II. müdürlere ve güvenlik ve gözetim servisine gönderilecektir. Bir sureti de güvenlik ve gözetim servisi personeline duyurulması, personelin konuya duyarlı olması ve işleyişe katkıda bulunması amacıyla personel ilân panosuna asılacaktır. Kurum I. müdürü grup çalışmasının aksatılmadan yürütülmesinden, eğitimden sorumlu II. müdür ortaya çıkabilecek tüm aksaklıkların giderilmesinden ve hükümlü ile tutukluların çalışma yerinde ve zamanında hazır edilmesinden sorumludur. Diğer II. müdürler ile güvenlik ve gözetim servisi personeli çalışmaların aksatılmadan yürütülmesine yardımcı olacaktır.

B- Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarında Psiko-sosyal Yardım Servisi Çalışmalarına İlişkin Esaslar

(1) Sekizinci Bölümde düzenlenen “Psiko-sosyal Yardım Servisi Çalışma Esasları” çerçevesinde; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlüler, bireysel veya 10 kişiyi aşmayacak şekilde grup hâlinde psiko-sosyal yardım çalışmalarından yararlandırılacaktır.

(2) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlü ve tutuklulardan;

a)Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış hükümlülere öncelikle bireyselleştirilmiş psiko-sosyal yardım programları uygulanacaktır. Uygulanan programlar sonucunda bu çalışmalarda gösterdiği gayret ve iyi hâle göre idare ve gözlem kurulu kararıyla sadece kendileriyle aynı üniteye kalan hükümlülerle birlikte sınırlı olarak, grup hâlinde psiko-sosyal yardım programlarına katılmalarına izin verilecektir.

(b) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları ile kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde bulunan diğer hükümlü ve tutuklular psiko-sosyal yardım çalışmalarına, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde bir araya getirilerek katılacaklardır.

(3) Standartlar sistemi çerçevesinde iyileştirme haritasında belirlenen programlara hükümlü ve tutukluların katılmaları, ceza infaz kurumu idaresi tarafından teşvik edilecektir. Kurumların bu çalışmaları; gerçekleştirilen psiko-sosyal yardım faaliyetlerinin sayısına, niteliğine ve katılım sayısına göre Genel Müdürlük tarafından not verilerek takip edilecektir.

C- Psiko-Sosyal Yardım Servisi Çalışmalarına İlişkin Çizelgeler

(1) Yetişkin ve Genç Psiko-sosyal Yardım Servisi Çalışmalarına İlişkin Çizelge (Ek 4-A ve Ek 4-B sayılı çizelge): Bu çizelge, psiko-sosyal yardım servisi çalışmalarının değerlendirilmesi, takip edilmesi ve yönlendirmelerin yapılması için müdürü bulunan ceza infaz kurumlarında (Ocak-Şubat-Mart), (Nisan-Mayıs-Haziran), (Temmuz-Ağustos-Eylül), (Ekim-Kasım-Aralık); olmak üzere belirlenmiş dönemleri müteakip Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Psikolog ve sosyal çalışmacı ile eğitimden sorumlu II.müdür tarafından doldurulup imzalanacak ve kurum müdürü de çizelgedeki bilgilerin doğruluğunu onaylayacaktır.

(2) Yetişkin ve Genç Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Psiko-sosyal Yardım Çalışmalarına İlişkin Değerlendirme Çizelgesi (Ek 5 sayılı çizelge): Kurumda yürütülen psiko-sosyal yardım servisi çalışmalarının değerlendirilmesi için her yıl Ocak ayının 15'ine kadar Genel Müdürlüğün İyileştirme Şubesine gönderilecektir. Değerlendirme çizelgesi, psikolog ve sosyal çalışmacı ile eğitimden sorumlu II.müdür tarafından imzalanacak ve kurum müdürü tarafından da bilgilerin doğruluğu onaylanacaktır.

D- Psiko-Sosyal Yardım Servisi Çalışmalarına İlişkin Formlar

(1) Gözlem ve sınıflandırma formunun psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından doldurulması gereken bölümlerinin "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri Yönetmeliği" doğrultusunda kurum müdürünün denetim ve takibinde doldurulması sağlanacaktır.

(2) Yetişkin ve Genç Hükümlü ve Tutuklu Analarının Yanında Kalan Çocuklarla İlgili Form (Ek 4-A ve Ek 4-B sayılı form): Hükümlü ve tutuklu analarının yanında kalan çocukların durumunu bildirmek için kuruma geldiği gün sosyal çalışmacı ve psikolog tarafından doldurulacak, Genel Müdürlüğün İyileştirme Şubesine gönderilecektir. Çocukların durumunda anasının salıverilmesi, yakınlarına teslim edilmesi, kreşe başlaması vb. değişiklikler olması hâlinde söz konusu form tekrar gönderilecektir. 23.7.2002 tarihinde imzalanan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı İşbirliği Protokol"ü uyarınca, anasının yanında kalan çocukların kurum dışı kreş seçeneklerinden yararlandırılması sağlanacaktır.

(3) Hükümlü Tutuklu Ön Görüşme Tanıma ve Takip Formu (EK 5A ve 5B sayılı form): Kuruma yeni gelen hükümlü ve tutukluları tanımak ve gelecekte bu bilgilerden yararlanmak amacıyla, kendileriyle ön görüşme yapılarak gerekli bilgiler formun tanıma bölümüne işlenecektir. Hükümlü ve tutuklularla yapılan bireysel görüşmeler, daha sonraki

görüşmeler için kaynak oluşturması ve kurumlarda sürekliliğin sağlanması için kayıt altına alınacak ve formun takip bölümüne işlenecektir.

(4) Grup Çalışmaları Değerlendirme Formu (EK 6A ve 6B sayılı form): Grup oturumları tamamlandıktan sonra grubun oluşturulma amacına uygun olarak ulaşılmak istenen hedeflere ne derece ulaşıldığı, programın ne derece başarılı olduğu hakkında genel bir değerlendirme yapılarak forma işlenecektir.

(5) Kriz Durumları Müdahale Formu (EK 7 sayılı form): Bu forma; hükümlü ve tutuklulara acil müdahale gerektiren durumlarla ilgili, yapılacak görüşmeleri ve yönlendirmeleri belirtir bilgiler yazılacaktır. Tüm kriz durumlarından sonra krizin niteliğine göre en geç üç gün içerisinde hükümlü ve tutuklularla görüşme yapılarak kriz durumları müdahale formu doldurulacaktır.

(6) Bu başlığın 3 ve 5 numaralı bentlerinde belirtilen formlar, hükümlü ve tutukluların sevk ve nakillerinde kapalı zarfa konulup, mühürlenecek ve hükümlü veya tutuklunun sağlık dosyası ile birlikte aynı anda gönderilecektir. Hükümlü ve tutuklu, başka bir kuruma sevk veya nakil edildiğinde ise aynı işlemler tekrar edilip süreklilik sağlanacaktır. Bu formlar, hükümlü ve tutukluların salıverilmelerinde kapalı zarfa konulup, mühürlenecek ve infaz dosyasına takılarak saklanacaktır.

E- Formlar ve Çizelgelerin Yenilenmesi

(1) Ekli listelerde yer alan formlar ve çizelgeler ihtiyaç duyulması halinde Genel Müdürlükçe yeniden belirlenebilecektir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Eğitim Servisi Çalışanlarına İlişkin Hususlar

A- Kurum Öğretmenlerinin Görevleri

(1) Mevzuatta belirtilenlerin yanı sıra, kuruma ilk geldiği andan itibaren hükümlü ve tutukluların öğrenim durumlarını tespit edecek, eğitim-öğretim hakları, kurumda yürütülen eğitim-öğretim, sosyal-kültürel faaliyetler hakkında bilgi verecek, faaliyetlere katılmalarını teşvik edecek, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları gibi kurum ve kuruluşlarla irtibata geçerek eğitim-öğretim, meslekî eğitim, sosyal ve kültürel faaliyetleri daha verimli hâle getirecektir.

(2) Kurum öğretmenlerinin eğitim ve öğretim ile sosyal ve kültürel faaliyetleri yürütmek için gerekli olan telefon, faks, internet ve kurum aracını kullanmaları ve yardımcı personelden yararlanmaları kurum idaresi tarafından sağlanacak ve onların bu çalışmalarına destek olunacaktır.

B- İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Öğretmenlerini Teftişi

(1) 21.2.2000 tarihli “Millî Eğitim Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı İşbirliğinde Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerindeki Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Çeşitli Eğitim Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair İşbirliği Protokolü’nün 5. maddesi uyarınca ceza infaz kurumlarının kadrolu öğretmenlerinin gerek kendilerini geliştirebilmeleri, gerekse eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılabilmesi için ilköğretim müfettişleri tarafından periyodik olarak teftiş ve denetimleri yapılacak, ihtiyaç hâlinde çeşitli kurs ve seminerlere alınmaları sağlanacaktır. Kurumun en üst amirleri, öğretmenlerin, her yıl en geç Eylül ayının birinci haftası sonuna kadar, denetimlerinin yapılması konusunda il millî eğitim müdürlüklerine başvuracak, ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı il müdürlüklerince il veya ilçelerde açılacak kurs ve seminerlere katılmaları için girişimde bulunulacaktır.

ONUNCU BÖLÜM

Diğer İşler

A- Sesleniş Gazetesi'nin Yayımları

(1) 8.8.2001 tarihli Bakan Onayıyla ayda bir yayımlanan "Sesleniş Gazetesi"nde; Bakanlık, Genel Müdürlük ve taşra haberleri ile röportajların yanı sıra, hükümlü ve tutukluların sanat ve edebiyat yeteneklerini geliştirici ve eğlendirici de olması amacıyla anı, şiir, öykü, karikatür, spor, bulmaca gibi köşelere yer verilmesi ve daha çok hükümlü ve tutuklular tarafından üretilen eserlerin yayımlanması öngörülmüştür. Bu nedenle;

a) Kurumlardaki tüm personel ile hükümlü ve tutuklulara Gazete hakkında duyuru yapılacaktır.

b) Personel ile hükümlü ve tutukluların Gazeteye katkıları sağlanacaktır.

c) Gazeteyle ilgili her türlü yazışma doğrudan Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü ile yapılacak ve eserler de bu kuruma gönderilecektir.

ç) Kuruma gönderilen Gazetelerin aylık bir nüshası biriktirilecek, yıl sonunda ciltlenerek kurum kütüphanesi ya da kitaplığında muhafaza edilecektir.

d) Gazetenin bütün hükümlü ve tutuklular tarafından okunmasını sağlayacak şekilde dağıtım yapılacaktır.

e) Kuruma gönderilen Gazetenin yetersiz olması hâlinde, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden yeterli sayıda Gazete istenecektir.

f) Sesleniş Gazetesi'nde yayımlanmak üzere gönderilecek yazılar eğitim servisi tarafından incelenerek imlâ hatası ve anlatım bozuklukları gibi eksiklikler giderildikten sonra Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumuna gönderilecektir.

g) Gazetede yayımlanması için gönderilen eserler, güncelliğini yitirmeden en kısa sürede Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumuna ulaştırılacaktır.

B-Yardım Kuruluşları

(1) 9.12.2004 tarih ve 25665 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5263 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Teşkilâtı ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca, yoksul veya mağdur vatandaşlar ile ailelerine yardım yapılmaktadır.

(2) Hükümlü ve tutukluların kendileri ve/veya aileleri için sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfından ceza infaz kurumları aracılığıyla aynî veya nakdî yardım talep etmeleri hâlinde aşağıdaki esaslara göre işlem yapılacaktır:

a) Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarından yardım talebinde bulunulurken, ilgiliden ve infaz dosyasından alınacak bilgi, ikamet ettiği muhtarlıktan alınacak fakirlik il muhaberi, isim, adres belirtilecektir. Başvuru aile için yapılacaksa yardım alacak olanın hükümlü veya tutuklu ile olan yakınlık derecesi de bildirilecektir.

b) Yardım hükümlü veya tutuklu için isteniyorsa kurumun bulunduğu, ailesi için isteniyorsa ikamet ettikleri il veya ilçedeki sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı başkanlıklarına kurum müdürlükleri tarafından doğrudan başvuru yapılacaktır.

(3) Sivil toplum kuruluşları ile bağlantıların kurulması, mevcut ilişkilerin geliştirilmesi için eğitim servisi, psiko-sosyal yardım servisi görevlileri ve eğitimden sorumlu II. müdür görevlendirilecektir. Ceza infaz kurumlarında yürütülen eğitim çalışmalarının desteklenmesi ve sosyal kültürel faaliyetlerin düzenlenmesi, iş ve meslek eğitimi kurslarına katılan maddî durumu yetersiz hükümlü ve tutuklulara malzeme temin edilmesi, ihtiyacı olan hükümlü ve tutuklulara yardım yapılması ve yararlı görülen diğer konularda eğitim kurulu kararı alınarak sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılacaktır.

C- Kamu Kurum ve Kuruluşlarından Temin Edilecek Broşür, Afiş ile Kitap ve Kitapçıklar

(1) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklu, ziyaretçi ve personeli bilgilendirmek, bilinçlendirmek amacıyla; sigara, alkol, uyuşturucu ve madde bağımlılığı, bulaşıcı hastalıklar, ruh sağlığı bozuklukları (depresyon, anksiyete), trafik, eğitim vb. konularda aydınlatıcı, açıklayıcı broşür ve afişler temin edilerek kurumda ilgililerin kolaylıkla ulaşabilecekleri kütüphane, ziyaretçi mahalli ve ortak kullanıma açık yerlere konulacaktır.

(2) Broşür, afiş, kitap ve kitapçıklar kamu kurum ve kuruluşlarının il temsilciliklerinden veya kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşlarından temin edilecektir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM Yürürlükten Kaldırılan Genelge

(1) Ceza infaz kurumlarında genç ve yetişkin hükümlü ve tutuklulara uygulanacak eğitim ve iyileştirme çalışmalarına ilişkin usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla çıkarılan 23/07/2007 tarihli ve 46/1 sayılı Genelge yürürlüğe girdiğinden, 01/01/2006 tarihli ve 46 no'lu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgi edinilmesini, Genelgenin; yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile Cumhuriyet savcılarına ve ceza infaz kurumu müdürlüklerine bildirilmesini, oda ve koğuşlara asılmak suretiyle hükümlü ve tutuklulara duyurulmasını, gereğinin yerine getirilip getirilmediğinin izlenerek ve denetlenerek aksine davrananlar hakkında kanunî işlem yapılmasını, bilgileri bakımından da infaz hâkimlikleri ile izleme kurullarına gönderilmesini önemle rica ederim.

**Fahri KASIRGA
Bakan**

EKLER:

1. [EK 1 Psiko-Sosyal Yardım Servisi Standart ve İlkeleri](#)
2. [EK 2 Ceza İnfaz Kurumları İçin Eğitim İlkeleri](#)
3. [EK 3-A Yetişkin Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Eğitim Çizelgesi](#)
4. [EK 3-B Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunan Yetişkin Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Eğitim Çizelgesi](#)
5. [EK 4 Yetişkin Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Psiko-Sosyal Yardım Servis Çizelgesi](#)
6. [Ek 5 Annesinin Yanında Kalan Çocuklara İlişkin Form](#)
7. [EK 6 Yetişkin Hükümlü-Tutuklu Tanıma Formu](#)
8. [EK 7 Yetişkin Hükümlü-Tutuklu Grup Çalışmaları Değerlendirme Formu](#)
9. [Ek 8 Kriz Durumları Müdahale Formu](#)
10. [EK 9 Mesleki Eğitim Çalışmalarından Elde Edilen Gelir Çizelgesi](#)
11. [EK 10 Yetişkin Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Yürütülen Eğitim ve İyileştirme Çalışmalarına İlişkin Yıllık Değerlendirme Çizelgesi](#)
12. [EK 11 Yetişkin Tutuklu Değerlendirme Çizelgesi](#)

